

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austriackiego.

Część XXIV.

Wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 9. Marca 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowym:
24. Maja 1851.

54.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 8. Stycznia 1850.

którem zaprowadzone zostają różne postanowienia dla. c. k. gimnazyów, uniwersytetów i liceów w królestwie Lombardzko - Weneckiem, co do bezpośredniego ich kierunku, podziału i objętości przedmiotów naukowych.

Stan zakładów naukowych w królestwie Lombardzko-Weneckiem i potrzebne w nich ulepszenia, wymagają obszernych dochodzeń i narad. Przez to jednakże nie mogą być odwołane takie zmiany, których stosowność nie podlega żadnej wątpliwości i które pod żadnym względem nie będą przeszkodą przyszłych ulepszeń. Dla tego rozporządza się, co następuje:

I. Co do gimnazyów c. k., czyli rządowych,

A. względem bezpośredniego ich kierunku.

1. Prefekt gimnazyum, ma bezpośredni kierunek jego. On odpowiada za stan jego. Ma więc równie prawo jak obowiązek czynienia takich wniosków do władz przełożonych, które za potrzebne uznaje do podniesienia swego zakładu.

2. Jest też rzeczą równie słuszną jak stosowną, ażeby nauczyciele gimnazyalni, którzy, jak to przypuścić należy, najlepiej znają prawdziwe potrzeby zakładu i pragną powodzenia jego, mieli także wpływ na kierunek takowego. Dla tego też prefekt w powszechności, i jeżeli rzecz niebezpieczeństwem z przewłoki nie nagli, nie powinien w ważniejszych sprawach, dotyczących czy to pojedynczych uczniów, czy też wykładu nauk i karności, w ogóle nie zarządzać, nie wysłuchawszy pierwej zdań nauczycieli.

3. W tym celu, należy zaprowadzić bezwzględnie regularne konferencje profesorów, które prefekt zwołuje, i w których prezyduje. Najmniej raz w mie-

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.**XXIV. Stück.**

Ausgegeben und versendet in der deutschen Alleinausgabe am 9. März 1850,
in der gegenwärtigen Doppelausgabe am 24. Mai 1851.

54.

*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom
8. Jänner 1850,*

wodurch verschiedene Bestimmungen für die k. k. Gymnasien, Universitäten und Lyceen im lombardisch-venetianischen Königreiche in Betreff ihrer unmittelbaren Leitung, der Vertheilung und des Umfanges der Lehrgegenstände angeordnet werden.

Der Zustand der Lehranstalten im lombardisch-venetianischen Königreiche und die nothwendigen Verbesserungen derselben erheischen umfassende Untersuchungen und Beratungen. Es sollen jedoch dadurch solche Veränderungen, deren Zweckmässigkeit keinem Zweifel unterliegt, und durch welche künftigen Verbesserungen in keiner Weise ein Hinderniss erwächst, nicht verzögert werden. Desshalb wird Folgendes angeordnet:

I. Für die k. k. oder Staats-Gymnasien.

A. In Betreff ihrer unmittelbaren Leitung.

1. Dem Präfecten eines Gymnasiums liegt die unmittelbare Leitung desselben ob. Er ist für den Zustand desselben verantwortlich. Er hat daher auch das Recht und die Pflicht, alle diejenigen Anträge an die vorgesetzten Behörden zu stellen, welche er zum Emporblühen seiner Lehranstalt für nothwendig erachtet.

2. Es ist eben so billig als zweckmässig, dass die Lehrer eines Gymnasiums, bei welchen die richtigste Erkenntniss der wahren Bedürfnisse der Anstalt, und das Interesse für das Wohl derselben vorausgesetzt werden dürfen, auch einen Einfluss auf die Leitung derselben haben. Desshalb soll der Präfect in der Regel und in soweit nicht Gefahr am Verzuge ist, keine wichtigeren Verfügungen, mögen sie sich auf einzelne Schüler der den Unterricht und die Disciplin im Allgemeinen beziehen, treffen, ohne die Ansichten der Lehrer darüber früher vernommen zu haben.

3. Zu diesem Ende sind unvorzüglich regelmässige Lehrer-Conferenzen einzuführen und abzuhalten, welche der Präfect beruft und in denen er den Vorsitz führt. Solcher Con-

siąc odbyć się winna konferencya; oprócz o prezes ma prawo zwołać takową, ilekroć potrzebę tego uzna.

Na takich konferencyach, należy wziąć pod obradę przedmioty wyżej w Nrze 2. wskazane. Wszelako prefekt nie jest związany do uchwał zapadłych w takich naradach; lecz działać może na własną odpowiedzialność.

4. Każdy nauczyciel ma prawo wnieść na tych konferencyach przedmiot z rzędu wyżej wspomnianego i opinię swoją podać do protokołu.

5. Każdy nauczyciel jest obowiązany znajdować się na tych konferencyach. W każdej konferencyi należy prowadzić protokół, który podpisać winni przy zamknięciu wszyscy obecni. Protokoły tego samego roku szkolnego, należy naznaczyć liczbą porządkową. Każdy protokół należy przez dyrektora gimnazjum kraju koronnego przesać do ministerstwa, z kąd po przejrzeniu zwrócone będą.

6. Jeżeli prefekt nie wykona uchwały ciała nauczycielskiego, winien to usprawiedliwić w relacyi konkomitującej protokół.

B) Co do podziału przedmiotów naukowych.

1. Ponieważ rzadko się zdarza, żeby jeden a ten sam nauczyciel posiadał głębszą znajomość kilku od siebie istotnie się różniących wiadomości, ponieważ także każdy nauczyciel najlepiej uczy tych przedmiotów, do których szczególną ma skłonność, przeto, począwszy od przyszedłego kursu nie będzie uczył jak to dotąd, z wyjątkiem religii, było, jeden profesor wszystkich przedmiotów w jednej klasie, lecz nastąpić ma podział przedmiotów naukowych pomiędzy nauczycieli, w sposób odpowiedni ich wiadomościom i skłonności. Wszelako jeden nauczyciel, nie jeden, lecz najmniej dwa przedmioty wykładać winien, ażeby nie rozdrabniać za nadto naukę i wpływ wychowania na uczniów.

2. W skutku takiego podziału, każdy nauczyciel będzie uczył w kilku klasach; przytem należy dotychczasowych nauczycieli klas humanitarnych używać szczególnie w klasach humanitarnych, nauczycieli zaś gramatykalnych, szczególnie w klasach gramatykalnych. Wszelako można nauczycieli humanitarnych bez obawy używać także częściami w klasach gramatykalnych; nauczyciel zaś gramatykalny, może być użyty w klasach humanitarnych, tylko wtenczas, jeżeli prefekt z dotychczasowego działania jego nabył przekonanie o szczególnej zdolności jego w nauczaniu tak w umiejętnym, jak w zawodzie pedagogicznym.

3. Ażeby dla ilości profesorów uczniowie jednej i tej samej klasy nie doznawali różnego obejścia co do karności, ażeby wykłady różnych przedmiotów należycie ze sobą się zgadzały, ażeby żaden przedmiot nie był zaniedbanym, lecz także żaden nad miarę wyniesionym, prefekt winien w każdej klasie jednego z nauczycieli, jeżeli można tego, który najwięcej w niej daje godzin, ustanowić, jako bezpośredniego przełożonego tejże klasy. Ten winien sprowadzić i ciągle utrzymywać porozumienie między wszystkimi nauczycielami swej klasy w wyż rzeczonych względach i tym sposobem tworzyć niejako punkt środkowy jedności wykładu naukowego i karności w swej klasie pod naczelnym kierunkiem prefekta. Wszyscy nauczyciele tej klasy, winni udzielać mu wiadomości o stanie jej pod względem karności tak w ogóle, jako też co do pojedynczych

ferenzen hat wenigstens in jedem Monate eine stattzufinden, ausserdem aber steht es dem Präfecten frei, sie zu versammeln, so oft er es für nöthig hält.

In diesen Conferenzen sind die oben Nr. 2 bezeichneten Gegenstände zu berathen. Der Präfect ist jedoch an die Beschlüsse dieser Berathungen nicht gebunden, sondern hat unter seiner eigenen Verantwortlichkeit zu handeln.

4. Jeder Lehrer ist berechtigt, bei diesen Conferenzen Gegenstände der oben bezeichneten Art zur Sprache zu bringen und seine Meinung zu Protokoll zu geben.

5. Jeder Lehrer ist verpflichtet, bei diesen Conferenzen zu erscheinen. Ueber jede Conferenz ist ein Protokoll zu führen, welches am Schlusse von allen Anwesenden unterzeichnet wird. Die Protokolle eines Studienjahres sind mit fortlaufenden Nummern zu bezeichnen. Jedes Protokoll ist sogleich durch den Gymnasialdirector des Kronlandes dem Ministerium einzusenden, von wo es nach genommener Einsicht zurückgelangt.

6. Wenn der Präfect einen Beschluss des Lehrkörpers nicht zur Ausführung bringt, so hat er dies in seinem Einbegleitungsberichte zum Protokolle zu rechtfertigen.

B. In Betreff der Vertheilung der Lehrgegenstände.

1. Da eine tiefere Kenntniss mehrerer von einander wesentlich verschiedener Wissenschaften nur selten möglich ist, da auch jeder Lehrer diejenigen Gegenstände am Besten lehrt, für welche er eine besondere Neigung besitzt, so sollen vom künftigen Semester an nicht mehr wie bisher alle Gegenstände einer Classe, mit Ausnahme der Religion, von einem Lehrer gelehrt werden, sondern es soll eine Vertheilung der Lehrfächer unter die Lehrer, welche ihren Kenntnissen und Neigungen entspricht, vorgenommen werden. Es soll aber auch ein Lehrer nicht bloss einen Lehrgegenstand, sondern wenigstens deren zwei lehren, um den Unterricht und die erziehende Einwirkung auf die Schüler nicht zu sehr zu zersplittern.

2. In Folge dieser Vertheilung wird jeder Lehrer in mehreren Classen zu lehren haben, dabei sind die bisherigen Lehrer der Humanitätsclassen vorherrschend in den Humanitätsclassen, die Lehrer der Grammatikalclassen vorherrschend in den Grammatikalclassen zu verwenden. Es können jedoch die Humanitätslehrer ohne Anstand auch theilweise in den Grammatikalclassen verwandelt werden, eine theilweise Verwendung der Grammatikallehrer in den Humanitätsclassen setzt aber voraus, das der Präfect aus dem bisherigen Wirken derselben die Ueberzeugung von einer vorzüglichen Lehrfähigkeit derselben in wissenschaftlicher und pädagogischer Beziehung gewonnen habe.

3. Um zu verhindern, dass die Schüler einer Classe wegen der Mehrheit der Lehrer in disciplinärer Hinsicht nicht in ungleichartiger Weise behandelt werden, um ferner zu bewirken, dass der Unterricht in den verschiedenen Lehrfächern gehörig zusammenstimme, kein Fach vernachlässiget, aber auch keines übermässig hervorgehoben werde, ist in jeder Classe einer der Lehrer, wo möglich derjenige, welcher in ihr die meisten Stunden zu geben hat, vom Präfecten als unmittelbarer Vorstand der Classe aufzustellen. Dieser hat das Einverständnis aller Lehrer seiner Classe in den bezeichneten Beziehungen einzuleiten und fortwährend zu erhalten, und so den Mittelpunkt der Einheit des Unterrichts und der Disciplin in seiner Classe unter der Oberleitung des Präfecten zu bilden. Er ist daher auch durch alle anderen Lehrer seiner Classe in steter Kenntniss von dem disciplinären Zustande derselben im Gan-

uczniów; równie też uczniowie i rodzice ich, winni są bezpośrednio udawać się do niego we wszystkich przypadkach, które dla nie wielkiej swej wagi, nie wymagają interwencji prefekta.

4. Ponieważ prefekt winien kierować nauką i karnością, jest przeto rzeczą ważną, ażeby nie stał się zupełnie obcym co do wykładów naukowych, i ażeby miał dokładną wiadomość o stanie gimnazjum co do karności.

Jest przeto pożądaniem, żeby każdy prefekt objął jako nauczyciel wykład przynajmniej kilka godzin w tygodniu.

5. Prefekci winni są zarządzić ten podział wykładów, wysłuchać życzenia nauczycieli w tym względzie na konferencyi nauczycielskiej, potem zaś samodzielnie i według najlepszego swego przeświadczenia co do zdolności nauczycieli i co do potrzeb zakładu, ułożyć w zarysie podział wykładów, ustanowić przelożonych klasowych i podać to do wiadomości ministerstwa.

C) Co do przedmiotów naukowych.

1. Ustanowienie ostateczne planu naukowego, na przyszłość zawisło od skutku powszechnych narad, nastąpić mających. Tymczasem można już przyjąć za rzecz pewną, iż oprócz wykładów dotychczasowych, uczone będą, jako przedmioty obowiązkowe, język włoski i historia naturalna. Wykład tych przedmiotów, może być rozpoczęty w gimnazyach, gdzie są warunki po temu, już od następującego kursu w jednej lub w kilku klasach, szczególnie zaś w pierwszej klasie gramatykalnej i w pierwszej klasie humanitarnej.

2. Wykład mowy włoskiej, udzielany być może w klasach gramatykalnych, za pomocą stosownej książki do czytania. Celem jego jest:

- a) rozwijać reguły gramatyczne mowy ojezystej przy czytaniu, i tym sposobem przygotować wykład mowy łacińskiej i greckiej we wszystkich ich stopniach;
- b) wzorową formą przedmiotów do czytania wybranych, tak w prozie jak w wierszach kształcić gust uczniów, a treścią ich myśl i uczucie, a zarazem wzbogacać umysł ich rozmaitemi wiadomościami z zawodu innych przedmiotów gimnazyalnych.

W klasach humanitarnych, należy czytać dzieła, lub większe rozdziały z klasycznych pisarzy włoskich, a tym sposobem rozpocząć historię literatury włoskiej. Wykład takowy nie powinien zajmować w jednej klasie mniej jak dwie, a nie więcej jak cztery godzin w tygodniu.

3. Wykład historii naturalnej, ograniczać się powinien w klasach gramatykalnych na oglądaniu i opisie przedmiotów; systematyka zaś, może jeszcze mniej być uwzględnioną, i dopiero w klasach humanitarnych będzie celnym przedmiotem wykładu. Należy na to w jednej klasie obracać co tydzień dwie godziny. Jednakże te przedmioty, nie powinny tymczasem ukracać godzin wykładu innego przedmiotu.

4. Wykład jednego lub drugiego z tych przedmiotów, może się rozpocząć w następującym kursie na tych gimnazyach:

zen und in Bezug auf einzelne Schüler zu erhalten, so wie auch die Schüler und deren Eltern in allen Angelegenheiten, die um ihrer geringeren Wichtigkeit willen nicht die Intervention des Präfecten fordern, sich zunächst an ihn zu wenden haben.

4. Da der Präfect den Unterricht und die Disciplin zu leiten hat, so ist es wichtig, dass er selbst dem Unterrichte nicht ganz entfremdet werde, und dass er eine genaue Kenntniss vom disciplinären Zustande des Gymnasiums habe.

Desshalb wird es vorläufig als Wunsch ausgesprochen, dass jeder Präfect wenigstens durch einige Stunden der Woche als Lehrer einen Unterricht übernehme.

5. Die Präfecte haben diese Vertheilung der Lehrfächer einzuleiten, die Wünsche der Lehrer darüber in einer Lehrconferenz zu vernehmen, die Vertheilung der Lehrfächer und die Bestellung der Classenvorstände aber dann selbstständig nach ihrer besten Einsicht in die Fähigkeiten der Lehrer und die Bedürfnisse ihrer Anstalt zu entwerfen, und dem Ministerium zur Kenntniss zu bringen.

C. In Betreff der Lehrgegenstände.

1. Die definitive Feststellung des künftigen Lehrplanes hängt von dem Erfolge der einzuleitenden allgemeinen Berathungen ab. Einstweilen kann aber schon als sicher angenommen werden, dass zu den bisherigen Lehrgegenständen als allgemein verbindlich noch werden hinzukommen haben, die italienische Sprache und die Naturgeschichte. Dieser Unterricht könnte bereits mit dem nächsten Semester an denjenigen Gymnasien, wo die Bedingungen dafür vorhanden sind, und zwar in einer oder in mehreren Classen, besonders aber in der ersten Grammatikal- und in der ersten Humanitätsclasse beginnen.

2. Der Unterricht in der italienischen Sprache wäre in den Grammatikalclassen am Faden eines passenden Lesebuches zu ertheilen. Er hätte den Zweck:

- a) die grammatikalischen Regeln der Muttersprache an den Lesestücken zu entwickeln und dadurch zugleich dem grammatikalischen Unterrichte in der lateinischen und griechischen Sprache auf allen seinen Stufen vorzuarbeiten.
- b) Durch die musterhafte Form der Lesestücke in Prosa und Versen den Geschmack der Schüler und durch den Inhalt derselben Gefühl und Gesinnung zu bilden, und zugleich ihren Geist mit mannigfachen Kenntnissen aus dem Gebiete der übrigen Gymnasial-Lehrgegenstände zu bereichern.

In den Humanitätsclassen wäre die Lesung einzelner Werke oder grösserer Abschnitte aus den italienischen classischen Schriftstellern vorzunehmen, und dadurch die Kenntniss der Literaturgeschichte Italiens zu beginnen. Der Unterricht dürfte in einer Classe nicht unter zwei und nicht über vier Unterrichtsstunden in jeder Woche in Anspruch nehmen.

3. Der Unterricht in der Naturgeschichte hätte in den Grammatikalclassen auf Anschauung und Beschreibung der Gegenstände sich zu beschränken, während die Systematik noch im Hintergrunde zu bleiben hätte, welche hingegen in den Humanitätsclassen in den Vordergrund zu stellen wäre. Es wären darauf in einer Classe wöchentlich zwei Stunden zu verwenden. Durch keinen dieser beiden Gegenstände dürfte aber einstweilen eine Verkürzung der Lehrstunden eines anderen Gegenstandes verursacht werden.

4. Der Unterricht in einem und dem andern der genannten Gegenstände kann mit dem nächsten Semester an denjenigen Gymnasien beginnen, wo

- a) gdzie się znajduje nauczyciel gotowy, a według zdania prefekta także zdolny do udzielania takowego. Nauczyciel taki ma prawo do remuneracyi odpowiedniej ;
- b) jeżeli są pod ręką środki pomocnicze do nauki, wystarczające przynajmniej najpierwszej potrzebie, aż do dalszego uregulowania tych nauk ; mianowicie potrzebne książki szkolne i naturalia, i jeżeli nauczyciel mający je wyklądać, przedłoży stosowny plan wykładu.

5. Prefekci winni są dochodzić szczegółów odnoszących się do tego przedmiotu i wcześniej o tem relacyę złożyć. Upoważnieni są także, w celu uzyskania zdolnych nauczycieli do tych nowych przedmiotów przy egzaminach konkursowych, między przedmiotami egzaminu zamieścić także mowę i literaturę włoską i historię naturalną.

II. Dla uniwersytetów i c. k. liceów.

1. Wskazane wyżej pod I. A. postanowienia, obowiązywać będą nateraz także co do ciał nauczycielskich na uniwersytetach i c. k. liceach po ich otwarciu, jeżeli nie nastąpi tymczasem ostateczna reorganizacya takowych ; przyzem dyrektorowie zajmą miejsce prefektów, a protokoły przesłane będą do ministerstwa przez gubernia.

2. Tak samo można na liceach po ich otwarciu rozpocząć wykład historii literatury włoskiej, według wskazanych wyżej pod I. c) postanowień ; do tego powinni dyrektorowie należne przygotowania poczynić. Co do uniwersytetów, osobne rozporządzenia w tej mierze zarządzą, co potrzeba.

Thun m. p.

55.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 13. Stycznia 1850,

mocą którego wydany zostaje przepis prowizoryczny co do obsadzania miejsc nauczycielskich w królestwie Lombardzko-Weneckiem.

Zważywszy potrzebę obsadzenia opróżnionych miejsc nauczycielskich ; zważywszy dalej, iż obsadzenia takowe nie powiuny stać na przeszkodzie mającym się dopiero zaprowadzić, za poradą mężów w rzeczy biegłych, reformom potrzebnym naukowości w królestwach Lombardyi i Wenecyi, rozporządzam prowizorycznie co do obsadzenia miejsc nauczycielskich w tych królestwach, jak następuje :

A. Co do uniwersytetów.

1. Jeżeli zawakuje miejsce profesora na uniwersytecie w Padwie lub w Pawii, należy o tem uczynić relacyę do ministerjum.

Ministerjum rozpiścić każe konkurs dla kompetentów, nie zaś jak dotąd bywało, egzamin konkursowy.

2. Wszystkie podania kompetentów wraz z załączeniami, przesłane będą ciału nauczycielskiemu tego wydziału, na k órym miejsce jest wolne ; ciału nauczycielskie

- a) ein Lehrer vorhanden ist, der bereit und nach dem Urtheile des Präfecten auch fähig ist, denselben zu ertheilen. Ein solcher hat einen Anspruch auf eine entsprechende Remuneration. .
- b) Wenn Lehrmittel vorhanden sind, welche wenigstens nothdürftig bis zur weiteren Regulirung dieser Studien ausreichen, also besonders die nöthigen Unterrichtsbücher und Naturalien, und wenn der Lehrer einen passenden Lehrplan für den von ihm zu ertheilenden Unterricht vorschlägt.

5. Die Präfecte haben hierüber die nöthigen Erhebungen einzuleiten und rechtzeitig Bericht zu erstatten. Sie sind zugleich ermächtigt, zur Gewinnung tüchtiger Lehrer für diese neuen Lehrgegenstände bei Concurssprüfungen, auch die italienische Sprache und Literatur und die Naturgeschichte in die Prüfungsgegenstände mit einzubeziehen.

II. Für Universitäten und k. k. Lyceen.

1. Die oben unter I. A. enthaltenen Bestimmungen gelten einstweilen, und wenn inzwischen nicht eine definitive Reorganisirung derselben erfolgt, auch für die Lehrkörper der Universitäten und k. k. Lyceen nach ihrer Wiedereröffnung, wobei die Directoren die Stellung der Präfecte einnehmen, und die Protokolle durch die Gubernien an das Ministerium einzusenden sind.

2. Gleicherweise kann an Lyceen nach ihrer Wiedereröffnung ein Unterricht in der italienischen Literaturgeschichte nach den oben unter I. C. gegebenen Bestimmungen beginnen, wofür die Directoren die nöthigen Einleitungen zu treffen haben. Für die Universitäten wird in dieser Beziehung durch besondere Anordnungen gesorgt werden.

Thun m. p.

55.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 13. Jänner 1850,

womit eine provisorische Vorschrift für die Besetzungsart der erledigten Lehrerstellen im lombardisch-venetianischen Königreiche erlassen wird.

Mit Rücksicht auf das Bedürfniss, die erledigten Lehrerstellen zu besetzen, und mit Rücksicht auf den Umstand, dass den mit Beihilfe des Rathes vollkommen sachverständiger Männer erst näher zu bestimmenden nothwendigen Reformen des Unterrichtswesens in den Königreichen Lombardei und Venedig, aus diesen Besetzungen kein Hinderniss erwachsen darf; finde ich über die Art der Besetzung der erledigten Lehrerstellen in diesen Königreichen Folgendes provisorisch anzuordnen:

A. Für Universitäten.

1. Ist eine Professur an den Universitäten zu Padua oder Pavia erlediget, so ist davon die Anzeige an das Ministerium zu machen.

Diess wird nicht, wie bisher die Ausschreibung einer Concurssprüfung, sondern einer Concursbewegung veranlassen.

2. Die sämmtlichen Gesuche der Bewerber sammt den Beilagen derselben werden an den Lehrkörper derjenigen Facultät gesandt, an welcher die Stelle erledigt ist; der Lehr-

winno podania wziąć pod obradę i przestać i władzy przełożonej opinię swoją, wraz z powodami względem obsadzenia miejsca, i z protokołem narady, do którego każdy członek ciała nauczycielskiego, odmienną także opinię swoją zaciągnąć ma prawo.

3. Ciała nauczycielskie mają prawo przedstawić na miejsce wolne także takie osoby, czyli to krajowców, czy cudzoziemców, które się o to nie ubiegały. W takim razie rząd, jeżeli podziela zdanie ciała nauczycielskiego, wejdzie w układy z osobami wskazanymi.

4. Ciała nauczycielskie mogą tylko takie przedstawiać osoby, które znane są uczonemu światu z wybornych piodów swoich na polu umiejętności, których dar nauczania jest niewątpliwy, i których charakter moralny i polityczny daje rękojmię, iż katedry swojej użyją tylko dla prawdziwego dobra młodzieży, i nigdy jej nie nadużyją.

One mają odpowiedzialność na sobie za to, żeby nigdy nie spuszczały z oka celu prawdziwego wykształcenia ducha i charakteru powierzonej im młodzieży równie jak chwały i świetności swych od wieków sławnych uniwersytetów.

5. Jeżeli ciało nauczycielskie nie może przedstawić ani żadnego z kompetentów, ani innego męża, na którego by z wszelką pewnością polegać można, w ówczas winno prosić ministerstwa o rozpisanie egzaminu konkursowego.

Egzamin konkursowy, odbywać się winien według istniejących przepisów konkursowych, jednakże z tą różnicą iż;

- a) w celu gruntowniejszego zbadania kandydatów, egzamin trwać ma przez dwa dni, zamiast przez dzień jeden — na jeden dzień należy stawić 1—3 pytań;
- b) iż kompetentom, jeżeli nie otrzymają miejsca, należy wydać dla oświecenia ich, wyciąg z wyroku, który wydano o ich wypracowaniu.

6. Wypracowania konkursowe, przesłane być winny do dyrektoratu tego wydziału, na którym miejsce jest opróżnione i przez ciało nauczycielskie ocenione.

Wolno jest ciału nauczycielskiemu zażądać ocenienia od innych znakomitości umiętnych, które nie są członkami jego, lecz należą do innego wydziału lub do innego uniwersytetu krajowego. Opinię ciała nauczycielskiego, co do obsadzenia miejsca wolnego, wraz z załączoną opinią dyrektora i pracami konkursowymi i z wyrokami umiętnymi, które o nich wydane zostały, przesłać do ministerjum w drodze władzy przełożonej.

7. Rząd zostawia sobie wolność obsadzania katedr uwolnionych wprost przez powołanie znakomitych mężów, lub przez wypisanie egzaminu konkursowego, jeżeli wnioski ciała nauczycielskiego, uczynione w skutek ubiegania się konkursowego, nie dają dostatecznej rękojmi.

B. Dla c. k. liceów.

1. Ponieważ potrzebna jest reforma nauk licealnych, przeto należy miejsca nauczycielskie, opróżnione na c. k. czyli rządowych liceach, zapęłnić suplentami, nie zaś profesorami obsadzać. Tylko wyjątkowo, jeżeli przez zwleknięcie zamianowania utracić można znakomitego męża, którego można pozyskać na nauczyciela, lub

hat die Gesuche zu berathen, und sein motivirtes Gutachten über die Besetzung der Stelle sammt dem Berathungs-Protokolle, in welches jedes einzelne Glied des Lehrkörpers auch seine abweichende Meinung niederzulegen berechtigt ist, an die vorgesetzte Behörde einzusenden.

3. Die Lehrkörper sind berechtigt, auch solche Personen für eine erledigte Stelle in Antrag zu bringen, welche sich um dieselbe nicht beworben haben, gleichviel, ob sie In- oder Ausländer sind. Die Regierung wird in solchen Fällen, wenn sie die Ansicht des Lehrkörpers theilt, die nöthigen Verhandlungen mit den bezeichneten Personen einleiten.

4. Die Lehrkörper können nur Personen in Antrag bringen, welche durch ausgezeichnete wissenschaftliche Leistungen dem gelehrten Publikum bereits rühmlich bekannt sind, deren Lehrgabe ihnen auch hinreichend verbürgt ist, und deren moralischer und politischer Charakter Sicherheit gewährt, dass sie die Lehrkanzel nur zum wahren Wohl der Jugend gebrauchen und in keinerlei Weise missbrauchen werden.

Sie sind dafür verantwortlich, dass sie den Zweck echter Geistes- und Charakterbildung der ihnen anvertrauten Jugend, so wie den Glanz und Ruhm ihrer altberühmten Universitäten nie aus den Augen setzen.

5. Vermag ein Lehrkörper weder einen der Bewerber, noch einen andern vollkommen bewährten Mann in Antrag zu bringen, so hat er beim Ministerium um die Ausschreibung einer Concurprüfung anzusuchen.

Diese Concurprüfung hat nach den bestehenden Concursvorschriften stattzufinden, jedoch mit dem Unterschiede, dass

- a) um eine gründlichere Erforschung der Candidaten möglich zu machen, die Prüfung durch zwei Tage statt durch einen Tag zu dauern hat; für jeden Tag sind 1—3 Fragen zu geben;
- b) dass den Bewerbern, welche die Stelle nicht erhalten, zu ihrer Belehrung ein Auszug aus dem über ihre Ausarbeitung gefällten Urtheile hinausgegeben wird.

6. Die Concur-Elaborate sind an das Directorat der Facultät, wo die Stelle erledigt ist, einzusenden, und von dem Lehrkörper derselben zu beurtheilen.

Es steht dem Lehrkörper frei, auch von wissenschaftlichen Notabilitäten, welche nicht seine Mitglieder sind, sondern einer anderen Facultät oder einer anderen inländischen Universität angehören, Urtheile abzuverlangen. Sein Gutachten über die Besetzung der erledigten Stelle, welchem das des Directors beizufügen ist, ist mit den Concursarbeiten und den über dieselben erstatteten wissenschaftlichen Urtheilen dem Ministerium durch die vorgesetzte Behörde einzusenden.

7. Die Regierung behält es sich vor, erledigte Lehrkanzeln auch unmittelbar durch Berufung ausgezeichneter Männer zu besetzen, oder wenn die in Folge von Concursbewerbungen erstatteten Anträge der Lehrkörper nicht genügende Beruhigung gewähren, Concursprüfungen auszuschreiben.

B. Für k. k. Lyceen.

1. Da eine Reform der Lycealstudien nöthig ist, so sollen bis zu ihrem Eintritte die an k. k. oder Staatslyceen erledigten Lehrstellen in der Regel nicht durch Professoren besetzt, sondern durch Supplenten versehen werden. Nur ausnahmsweise, wo durch Verzögerung einer Anstellung die Gefahr eintritt, einen ausgezeichneten Mann, der als Lehrer erworben

gdzie stan zakładu naukowego tego koniecznie wymaga, może nastąpić zamianowanie profesora.

2. Na tych liceach, mianowani będą profesorowie w ten sam sposób, jak na uniwersytetach, jednakże każdy zamianowany profesor, ma się trzymać za obowiązane, na przyszłość, jeżeliby nowa organizacya liceów tego wymagała, wykładać oprócz przedmiotu, do którego wprost jest przeznaczony, najmniej jeszcze drugi z tamtych powinowaty przedmiot, oraz przyjmą na siebie tak wielką liczbę godzin co tydzień, ile nauczyciele gimnazyalni trzymać będą obowiązani.

Tylko nauczyciele religii, nie będą mieć obowiązania, przyjęcia na siebie jeszcze drugiego przedmiotu; jakkolwiek życzyć należy, żeby i oni do tego zdolnymi byli przez wykształcenie swoje.

C. Dla gimnazyów.

1. Wolne miejsca nauczycielskie na gimnazyach, rozdawane będą tymczasem w drodze egzaminów konkursowych tam, gdzie takowe już dotąd prawem były przepisane; wyjąwszy przypadki przeniesienia nauczycieli już mianowanych.

Do tych egzaminów rozciągnąć należy przepisy, wyżej pod A. N. 5. co do egzaminów konkursowych wskazane.

2. Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 8. Stycznia 1850. L. 305. egzamina konkursowe nie będą obejmować, jak dotąd wszystkich przedmiotów naukowych w gimnazyum, z wyjątkiem religii, lecz każdy egzamina obejmować będzie tylko dwa powinowate przedmioty.

W tym celu prefekt tego gimnazyum, gdzie miejsce jest otwarte, winien dyrektorowi gimnazyalnemu, podać do wiadomości te przedmioty, do których nauczyciel jest potrzebny, i takowe będą przedmiotami egzaminu konkursowego, jeżeli dyrektor ze względu na znane mu potrzeby gimnazyum, nie uzna za dobre odmiany w nich uczynić. Pytania, które kandydatowi przedłożone być mają, powinny być tak urządzone, iż tylko przy obszernej wiedzy i ściśle umiejętnem wykształceniu z zadowoleniem odpowiedź na nie wypaść może, tak dalece, iż przyszły nauczyciel z całego obszaru powierzonych mu umiejętności wybrać może to, co dla uczniów jego jest stosownem i odpowiedniem.

3. Jeżeli gimnazyum, w którym miejsce ma być obsadzone, jest gimnazyum c. k. czyli rządowe, natenczas dyrektor gimnazyalny winien przestać akta konkursowe do prefekta tegoż gimnazyum. Prefekt zarządzić winien ocenienie takowych, przez właściwe ciało nauczycielskie, i przedłożyć dyrektorowi gimnazyalnemu kraju koronnego zdanie swoje względem stosownego obsadzenia tego miejsca.

Wolno jest dyrektorowi gimnazyalnemu wypracowania konkursowe poddać jeszcze pod sąd innych osób, celujących wykształceniem umiejętnem.

Na podstawie wyroków zebranych i swego własnego ocenienia prac kandydatów, uczynić potem winien przedstawienie swoje do gubernium, które takowe wraz z relacyą swoją konkomitacyjną, przesłać ma do ministerstwa, w celu rozstrzygnięcia.

werden könnte, zu verlieren, oder wo der Zustand einer Lehranstalt es dringend nothwendig macht, kann die Anstellung eines Professors stattfinden.

2. Die Anstellung der Professoren an diesen Lyceen geschieht da, wo sie nothwendig ist, in derselben Weise wie an Universitäten, doch hat jeder anzustellende Professor sich für verpflichtet zu halten, künftig, wenn die neue Organisation der Lyceen es fordern sollte, neben dem Lehrgegenstande, für welchen er zunächst bestimmt wird, wenigstens noch einen zweiten nahe damit verwandten, und zugleich eine so grosse wöchentliche Stundenzahl zu übernehmen, als die Gymnasiallehrer zu halten verpflichtet seyn werden.

Nur für die Lehrer der Religionswissenschaft wird die Verpflichtung der Uebernahme eines zweiten Lehrgegenstandes nicht bestehen, obwohl es wünschenswerth ist, dass auch sie dazu durch ihre Bildung geeignet seien.

C. Für Gymnasien.

1. Die Besetzung erledigter Lehrerstellen an Gymnasien wird einstweilen, die Fälle von Uebersetzung schon angestellter Lehrer ausgenommen, mittelst Concurssprüfungen da, wo solche Prüfungen bisher schon gesetzlich vorgeschrieben waren, bewerkstelliget.

Von diesen Prüfungen gilt dasselbe, was oben unter A. Nr. 5 über Concurssprüfungen angeordnet ist.

2. In Uebereinstimmung mit dem Erlasse vom 8. Jänner 1850, Z. 305, sollen jedoch diese Concurssprüfungen nicht mehr, wie bisher sämmtliche Lehrgegenstände des Gymnasiums mit Ausnahme der Religion umfassen, sondern jede Prüfung hat sich in der Regel nur auf zwei verwandte Gegenstände zu erstrecken.

Zu diesem Ende hat der Präfect des Gymnasiums, an dem eine Stelle erlediget ist, die Fächer, für welche ein Lehrer benöthiget wird, dem Gymnasial-Director zu benennen, und diese sind, wenn der Director nicht mit Rücksicht auf die ihm bekannten Bedürfnisse des Gymnasiums eine Abänderung derselben vorzunehmen für nöthig hält, in die Ausschreibung der Concurssprüfung aufzunehmen, die den Candidaten vorzulegenden Fragen sind so einzurichten, dass eine genügende Beantwortung derselben nur möglich ist, bei umfassenden und streng wissenschaftlichen Kenntnissen, so dass der künftige Lehrer im Stande ist, aus dem Umfange der ihm anvertrauten Wissenschaften auszuwählen und zu benützen, was für seine Schüler passend und zweckmässig ist.

3. Ist das Gymnasium, wo die Stelle zu besetzen ist, ein k. k. oder Staatsgymnasium, so sind die Concurssacten dem Präfecten dieses Gymnasiums von dem Gymnasial-Director zu übersenden. Der Präfect leitet die Beurtheilung derselben durch den ihm unterstehenden Lehrkörper ein, und erstattet sein Gutachten über die zweckmässigste Besetzung der Stelle an den Gymnasial-Director des Kronlandes.

Dem Gymnasial-Director steht es frei, die Concurss-Elaborate noch anderen Männern von vorzüglicher wissenschaftlicher Bildung zur Beurtheilung zu übergeben.

Auf Grundlage der erhaltenen Urtheile und seiner eigenen Einsicht in die Arbeiten der Bewerber, erstattet er seinen Vorschlag dem Gubernium, welches mit seinem Einbegleitungsberichte ihn dem Ministerium zur Entscheidung vorlegt.

4. Tam gdzie się odbywają egzamina na kształt konkursowych, takowe mają tymczasem pozostać; lecz także do nich zastosować należy przepisy pod c) N. 1. i 2. dane, o ile takowe ogólnie do nich zastosowane być mogą.

Gdzie idzie o obsadzenie miejsc nauczycielskich, które dotąd na przedstawienie gminy rząd obsadzał, takowe przedstawienia należy na przyszłość przesłać do ministerstwa przez gubernium.

Jeżeli na mocy niniejszego rozporządzenia i przepisów, zawartych w rozporządzeniu ministeryalnym z dnia 8. Stycznia 1850. L. 305, nadany zostaje przełożonym bezpośrednim i ciałom nauczycielskim c. k. zakładów naukowych większy wpływ na kierunek tych zakładów, jak ten, który dotąd mieli; dzieje się to tylko w tem przekonaniu, iż równie są zdolni jak chętni do podniesienia tychże, tudzież iż im więcej stan ich zakładów od nich samych zawisł, tem więcej są za niego odpowiedzialnymi tak przed opinią publiczną, jako też przed władzą przełożoną.

Postanowienia objęte pod A. B. i C. nie będą się stosować do profesorów teologicznych i nauczycieli religii; względem których dotychczasowe ustawy w swej mocy pozostają.

Thun m. p.

4. Wo bisher sogenannte concursartige Prüfungen stattfinden, haben sie einstweilen fortzubestehen, doch gelten auch für die unter C Nr. 1 und 2 gegebenen Vorschriften, in so weit sie überhaupt darauf Anwendung finden können.

In soferne es sich um Besetzungen von Lehrerstellen handelt, welche bisher von der Regierung auf Grundlage eines von einer Gemeinde gemachten Vorschlages vorgenommen worden sind, sind auch diese Vorschläge künftig durch das Gubernium an das Ministerium zu leiten.

Wenn durch diese und die in der Ministerial-Verordnung vom 8. Jänner 1850, Z. 305, getroffenen Verfügungen den unmittelbaren Vorständen und Lehrkörpern der k. k. Lehranstalten ein grösserer Einfluss auf die Leitung ihrer Anstalten zugestanden wird, als welchen sie bisher hatten, so geschieht diess in der Ueberzeugung, dass sie das Beste derselben zu fördern, eben so sehr fähig als Willens sind, je mehr der Zustand ihrer Anstalten von ihnen abhängt, um so mehr sie von der öffentlichen Meinung und von den vorgesetzten Behörden für diesen Zustand werden verantwortlich gemacht werden.

Die hier unter A, B und C getroffenen Bestimmungen haben keine Anwendung auf die theologischen Professoren und auf die Religionslehrer, für welche die bestehenden gesetzlichen Anordnungen einstweilen in Wirksamkeit bleiben.

Thun m. p.

ALICE'S PRINCE BOULETTE & CO.

MANUFACTURING ESTABLISHMENT

(INCORPORATED)

1000 Broadway, New York, N. Y.

30

THE PRINCE BOULETTE & CO. MANUFACTURING ESTABLISHMENT

(INCORPORATED)

1000 Broadway, New York, N. Y.

ALICE'S PRINCE BOULETTE & CO. MANUFACTURING ESTABLISHMENT

(INCORPORATED)

1000 Broadway, New York, N. Y.

ALICE'S PRINCE BOULETTE & CO. MANUFACTURING ESTABLISHMENT

(INCORPORATED)

1000 Broadway, New York, N. Y.

ALICE'S PRINCE BOULETTE & CO. MANUFACTURING ESTABLISHMENT

(INCORPORATED)

1000 Broadway, New York, N. Y.

ALICE'S PRINCE BOULETTE & CO. MANUFACTURING ESTABLISHMENT

(INCORPORATED)

1000 Broadway, New York, N. Y.

ALICE'S PRINCE BOULETTE & CO. MANUFACTURING ESTABLISHMENT

(INCORPORATED)

1000 Broadway, New York, N. Y.

ALICE'S PRINCE BOULETTE & CO. MANUFACTURING ESTABLISHMENT

(INCORPORATED)

1000 Broadway, New York, N. Y.